

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Bölüm Adı	İlahiyat	Güncelleme Tarihi	12/09/2025		
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl	AKTS
İFA1042024371.1	Arap Dili ve Belagatı	Zorunlu	1	2.Yarıyıl	2
Dersin Seviyesi					
Lisans					
Haftalık Ders Saati (Kurumsal)		Haftalık Uygulama Saati		Haftalık Laboratuvar Sayısı	
2					
Öğrenim Türü					
Örgün					
Eğitim Dili					
Türkçe/Arapça					
Dersin Amacı					
Öğrencilere lafız-anlam ilişkisi kurma becerisi kazandırmak, Arap dilinin inceliklerini öğrenmelerini ve edebi zevk sahibi olmalarını sağlamak.					
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler					
Yok					
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler					
Yok					
Dersin İçeriği					
Meânî ilmi.					
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar					
Yok					
Staj Durumu					
Yok					
Ders Kitabı / Malzemesi*					
1	Ali el-Cârim- Mustafa Emîn, <i>El-Belagatü'l-Vâziha</i> . Beyrut: Dâru'l-Fecr, 2019.				
2					
İlave Kaynak(lar)*					
1					
Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri/Görevlileri					
Öğr. Gör. Gülbahar AVCI					
Ders Asistanı/Asistanları					

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI**

ÖÇ-1	Arap dili ve Belagatı'nın üslubunu tanır.
ÖÇ-2	Arap dilinde manayı farklı yollarla ifadeyi kavrar.
ÖÇ-3	Edebi zevk sahibi olur.
ÖÇ-4	Meânî ilminin kavramsal çerçevesine hâkim olur.
ÖÇ-5	Temel düzeydeki İslami ve edebi metinleri Belagat ilmi bağlamında tahlil eder.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Konular	Hedefler	Yetkinlikler	Kaynaklar ***
---------	----------	--------------	---------------

Ders İzlenice Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

			Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
1.	Meânî İlminin Tanımı	Meânî ilminin diğer belâgat disiplinleriyle ilişkisi ortaya konur. Tarihsel gelişim süreci ana hatlarıyla incelenir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,267.
2.	Kelâmın Unsurları ve Haber-İnşa Ayrımı	Kelâmın tanımı ve unsurları ele alınır. Haber ve inşâ cümlelerinin yapısal özellikleri açıklanır. Anlam bakımından aralarındaki farklar örneklerle gösterilir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,267.
3.	Haberi Cümle ve Türleri	İbtidâî, talebî ve inkârî haber türleri açıklanır. Muhatap durumuna göre haberin şekillenmesi analiz edilir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,293.
4.	Tekid (Pekiştirme) Unsurları	Tekidin amacı ve kullanım yerleri ele alınır. Lafzî ve manevî tekid türleri örneklerle incelenir. Muhatapın psikolojik durumuna göre tekidin değeri değerlendirilir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,294.
5.	İnşâ Cümleleri (Emir, Nehiy)	Öğrenci, emir ve nehiy yapılarının dilsel formunu ve Meânî ilmindeki yerini sistematik biçimde açıklayabilecektir. Emir ve nehiy sigalarının hakikî ve mecazî kullanımlarını ayırt edebilecek ve bağlama göre kazandıkları anlamları yorumlayabilecektir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,331-345.
6.	İstifham	Öğrenci, istifhamın tanımını yaparak edatlarını ve temel kullanım biçimlerini sınıflandırabilecektir. Hakikî soru ile inkâr, takrir, tevbih ve taaccüp gibi mecazî istifham türlerini ayırt edebilecektir. Metin içinde istifhamın anlam yönlendirme ve vurgu oluşturma işlevini gerekçeli biçimde çözümleyebilecektir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,356.
7.	Temenni-Teracci	Öğrenci, temenni ve teracci kavramlarını tanımlayarak aralarındaki anlam farkını açıklayabilecektir. “Leyte” ve “lealle” gibi edatların kullanım şartlarını ve bağlamsal değerlerini değerlendirebilecektir. Şiir ve nesir örneklerinde temenni ve teraccinin psikolojik ve retorik boyutunu analiz edebilecektir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,381.
8.	Ara Sınav Haftası Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuların tümünü kapsayacak şekilde hazırlanacak, gerçekleştirilecektir.		geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla			
9.	Nida	Öğrenci, nida yapısının unsurlarını ve nida edatlarının işlevlerini sistematik biçimde açıklayabilecektir. Yakın-uzak nida ayrımının ve hazifli kullanımların retorik değerini yorumlayabilecektir. Metin çözümlemesinde nidânın dikkat çekme, yüceltme, tahkir veya içsel çağrı gibi işlevlerini gerekçelendirebilecektir.	x	x		➤ el-Cârim-Emîn, 2019,389.
10.	Kasr (Tahsis)	Kasrın tanımı ve türleri ele alınır. Hasr yolları (innemâ, takdim, nefiy-istisna vb.) örneklerle açıklanır. Kasrın anlam daraltıcı etkisi değerlendirilir.	x		x	➤ el-Cârim-Emîn, 2019,401.

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

Öğrenci Sorumlulukları ve Ödevler

Öğrenci Sorumlulukları:

1. Haftalık Metin Okuma ve Hazırlık

Öğrenciler, her hafta işlenecek Meânî konusuna ilişkin belirlenen klasik veya modern metni dersten önce okuyacaktır. Metindeki belâğî unsurların ön tespiti yapılacaktır. Derse hazırlıklı katılım zorunludur.

2. Kavram Analizi Ödevi

Dönem içinde her öğrenci bir Meânî kavramını (örneğin kasr, hazif, takdim–tehir) klasik kaynaklara dayanarak inceleyecektir. Kavramın tanımı, türleri ve örnekleri yazılı olarak sunulacaktır. Çalışmada en az üç akademik kaynak kullanılacaktır.

3. Uygulamalı Metin Tahlili

Öğrenciler Arapça bir nesir veya şiir metni seçerek Meânî ilkeleri doğrultusunda çözümleme yapacaktır. Metindeki haber–inşa, tekid, kasr, hazif gibi unsurlar tespit edilecektir. Analiz raporu yazılı olarak teslim edilecektir.

4. Sözlü Sunum

Her öğrenci seçtiği bir Meânî konusu veya metin tahlilini sınıfta sunacaktır. Sunumda kavramsal çerçeve açık biçimde ortaya konacaktır. Tartışma bölümünde sorulara cevap verilmesi beklenmektedir.

5. Dönem Sonu Araştırma Ödevi

Dönem sonunda Meânî ilmine dair belirli bir problematik üzerine araştırma makalesi hazırlanacaktır. Çalışma akademik yazım kurallarına uygun olacaktır. Kaynakça klasik ve modern eserleri birlikte içerecektir.

Ödevler

Konusu:

Açıklama:

Son Teslim Tarihi:

Yarıyıl İçi Değerlendirmeye Katkısı (%):

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

Ders Değerlendirme

Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri	Adet	Değer
Ara Sınav	1	100
Toplam		
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri	Adet	Değer
Final Sınavı	1	100
Toplam		
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri		
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri		
Toplam		

Ders İş Yüğü

Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	1	14
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	14	14
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	28	28
Okuma	14	1	14
Toplam İş Yüğü (Saat)			100
AKTS (Toplam İş Yüğü/25)			

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

Program Çıktıları (PÇ) ile Okuma-Anlama Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Çıktıları	Öğretim						
Program Çıktıları	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5	ÖÇ6	ÖÇ7
PÇ1) Kur'an'ı ve ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.	1	1					
PÇ2) Hadis ve ilgili konularını bilir anlar ve yorumlar.		1					
PÇ 3) Hz. Peygamberin hayatıyla ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.							
PÇ 4) Temel İslami İlimlerle ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar.							
PÇ 5) Türk ve İslam tarihi, sanatları ile ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar.							
PÇ 6) Felsefe ve din bilimleri konularıyla ilgili bilgileri değerlendirme ve yorumlayabilme yeteneğine sahip olur.							
PÇ 7) İlahiyat alanında toplumun ihtiyaç duyduğu konularda bilimsel, sosyal ve kültürel ulusal/uluslararası faaliyetlere katılır ve ilgili konularda elde ettiği bilgileri kullanma, geliştirme ve aktarma becerisini kazanır.							
PÇ 8) İlahiyat alanındaki verileri toplama, proje üretme, strateji geliştirme, etkinlik planlama, gerçekleştirme ve topluma sunma becerisine sahip olur.							
PÇ 9) Sistematik, tutarlı, eleştirel ve yaratıcı düşünme yetenek ve kapasitesini geliştirir. Disiplinler arası bakış açısı ile değerlendirme yapabilir.							
PÇ 10) Türkçeyi güzel ve doğru kullanır ve konuşur. Hitabet sanatının inceliklerini bilir ve uygular.							
PÇ11) Alanında kendisini daha iyi geliştirmeye yardımcı olacak bilgisayar, internet gibi bilgi teknolojilerini kullanma becerisine sahip olur.							
PÇ 12) Formasyonunun gerektirdiği kurumlara ve faaliyetlere iştirak ve intibak eder. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası dini, kültürel ve sosyal politikalarının geliştirilmesinde aktif rol üstlenebilir.							
PÇ 13) Bilgi birikimini uygulama ve eğitim-öğretim alanına taşıyabilir ve farklı ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanabilir.							
PÇ 14) Yaşayan dünya dinleri ve dinî akım mensuplarıyla iletişim kurup, aracı roller üstlenip, bir arada yaşamaya yönelik ortak projeler üretebilir.							
PÇ 15) Yaşam boyu öğrenme, öğretme ve kendini geliştirme alışkanlığı kazanır.	1	3	5	3	4		
PÇ 16) Mesleki dil ve terminolojiye hâkim olur. Arapça, Osmanlıca ve Batı dillerinde yazılmış kaynakları ve metinleri okuyup değerlendirebilir. Yerli ve yabancı meslektaşlarıyla bilimsel ve kültürel iletişim kurabilir.	3	4	3	4	2		
PÇ 17) Demokrasi, insan hakları, toplumsal, bilimsel, kültürel, dinî değerler ve mesleki etik ilkelere uygun davranır Bilgisiyle örtüşen davranışlar sergileyerek topluma örnek olma şuuruyla hareket eden iyi bir insan ve vatandaş olur. Beşeri münasebetlerinde ve iletişiminde gerekli özelliklere sahip olur ve sosyal ilişkileri olumlu düzeyde yürütebilir.	4	4	4	3	1		
PÇ 18) Dini konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirme, sorunlara yazılı ve sözlü olarak çözüm önerileri sunma becerisi kazanır.							
PÇ 19) Dinî konularda uzman kişilerle bilgi alışverişinde bulunma ve tartışma becerisine sahip olur.							
PÇ 20) İlahiyat alanındaki sorunları dinî temel kaynaklardan hareketle tanımlar ve gerektiğinde bireysel ve ekip halinde çalışarak çağdaş sorunlara bilimsel ve objektif alternatif çözümler üretebilir.							

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Okuma ve Anlama Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Çıktıları Programa Özgü Ölçütler	Öğretim	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5	ÖÇ6	ÖÇ7
PÖÖ 1 Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma		1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ 2 Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma		5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ 3 İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme								
PÖÖ 4 Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma								
PÖÖ 5 Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma								
PÖÖ 6 Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma								
PÖÖ 7 Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma								
PÖÖ 8 Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma								
PÖÖ 9 Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma								
PÖÖ 10 Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma								
PÖÖ 11 Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma								
PÖÖ 12 Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma								
PÖÖ 13 Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma								
PÖÖ 14 İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma								

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sistemin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

** İlave öğrenme çıktısı yazmak için satır açabilirsiniz.

***Kaynaklar İSNAD metin içi atıf gösterme usulüne göre yazılacaktır.

****Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.